

УДК 81'373]:130.2:316.77

М 74

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри іноземних мов та перекладу
Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 9
від 1 березня 2024 року)*

Редколегія:

Круглій Олена Ростиславівна, канд. філол. наук, доц., завідувач кафедри іноземних мов та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки,

Черняк Оксана Павлівна, канд. філол. наук, доц. кафедри іноземних мов та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки (відповідальний редактор).

Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: Матеріали XIV Міжнародного науково-практичного семінару / ВНУ імені Лесі Українки, Луцьк, 15 березня 2024 р. Луцьк, 2024. 195 с.

До збірки увійшли матеріали Міжнародного науково-практичного семінару “Мовні універсалії у міжкультурній комунікації”, присвяченого проблемам міжкультурної комунікації та перекладу, дискурсології й лексикології, методики викладання іноземних мов. Рекомендовано викладачам, аспірантам, здобувач освітиам старших курсів.

Відповідальність за зміст матеріалів і коректність посилань несуть автори. Редколегією здійснено стилістичне редагування тез.

УДК 81'373]:130.2:316.77

© Колектив авторів
© Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2024

ЗМІСТ

Розділ 1. Актуальні проблеми міжкультурного спілкування. Слово і текст у просторі культури

Денисюк К.

Еволюція англійської мови: від староанглійської до сучасної ... 8

Жулінська М.

Найпопулярніша лексика 2023 року 11

Козяр Є.

Міжкультурна комунікація в PR та рекламі 14

Королевич В.

Проблеми українців за кордоном під час війни 19

Кравченко В.

Підходи аналізу ідеологічного впливу засобів масової комунікації 21

Куц Е.

Причини появи прізвиськ в політичній комунікації США 24

Лихач З., Троць К.

Актуальні проблеми міжкультурного спілкування 26

Осипчук А.

Проблема міжкультурного спілкування при викладанні української мови як іноземної 30

Присяжнюк Л.

Культурні коди поетики змінених станів свідомості 33

Яручик В.

Історична тематика та її вираження у романі Івана Корсака «Запізніле кохання Миклухо-Маклая» 35

Яручик О.

Концепт малої та великої батьківщини та його висвітлення у польському літературознавстві 38

Яценко М.

Деякі культурні відмінності між Україною та Німеччиною 41

Hudko M.

2023 Word of the Year as the reflection of sociolinguistic implications of artificial intelligence 44

Demchuk D.

The Impact of Language on International Relations 46

<i>Kozak A.</i>	
Die Identifizierung ukrainischer Flüchtlinge in Deutschland während des Krieges	48
<i>Kruhlii O.</i>	
Ukrainian War Lexicon in Current English	51

Розділ 2. Сучасні тенденції у дослідженні лексичних одиниць

<i>Баранецький Д.</i>	
Основні аспекти української локалізації відеоігор	55
<i>Бондарук А., Копилов В.</i>	
Ретермінологізація у творенні англійськомовної лінгвістичної термінології	59
<i>Бочан П.</i>	
Типи образних одиниць англійськомовної термінології сфери інформаційних технологій	61
<i>Величко В.</i>	
Семантичні та номінативні особливості антропонімів в англійській мові	63
<i>Вознюк Є.</i>	
Англомовні запозичення у галузі інформаційної безпеки	66
<i>Климко С.</i>	
Роль невербальної комунікації у виступах політичних діячів ...	68
<i>Кулик А., Матвійчук М.</i>	
Лексичні види фразеологічних одиниць у сучасній англійській мові	70
<i>Маркевич О.</i>	
Різновиди сленгу в англійській мові	73
<i>Наумюк А., Злотко Д.</i>	
Англійські неологізми у сфері екології	75
<i>Омельчук Т.</i>	
Особливості неологізмів, утворених через пандемію COVID-19	79
<i>Остаповець В.</i>	
Англіцизми в українській мові: засмічення мови чи крайня необхідність	82
<i>Панас О.</i>	

Проблеми перекладу англійських топонімів українською мовою	84
Пунда А., Лейко А.	
Бізнес ідіоми англійською мовою	87
Романчук М.	
Етикетні мовні формули в англомовних дипломатичних документах	92
Харкевич Г.	
Функціональні підстилі офіційно-ділового стилю	94
Шведка А.	
Вплив подій в країні на вибір слова року 2023	98
Шикула М.	
Історичні особливості впливу німецької мови на українську	100
Яручик О.	
The search for identity based on the solilyque “To be or not to be” in William Shakespeare’s “Hamlet, prince of Denmark”	104
Речко Н.	
The Portmanteau Powerhouse: Coining Neologisms with Word Blends	107
Цьолик Н.	
ZWIĄZKI FRAZEOLÓGICZNE W TYTUŁACH POLSKICH MEDIÓW (NA PODSTAWIE „NEWSWEEKA” I „MONITORU WOŁYŃSKIEGO”)	111

Розділ 3. Основні та міжкультурні аспекти перекладу

Баліта Х.	
Переклад як багатоаспектна діяльність при сприйнятті іноземних культур	116
Годорожа М.	
Особливості синхронного перекладу	118
Глинянчук Ю.	
Діджиталізація перекладацької діяльності	122
Іванов О.	
Переклад рекламних слоганів	125
Карпенко К.	
Вплив перекладу на сприйняття поетичної краси	128

В англomовних дипломатичних документах висновок часто містить заяву, в якій висловлюється сподівання на подальшу співпрацю. Це поширена етикетна формула, яка використовується для підтримання позитивного тону та співпраці. Наприклад: “We look forward to further cooperation in this matter”, “We hope to continue our fruitful collaboration in the future”, “We anticipate further productive exchanges on this issue.” Важливо зазначити, що вибір фрази може залежати від контексту та характеру відносин між сторонами. Слід пам'ятати, що метою використання такої формули є зміцнення духу співпраці та взаємоповаги, які є ключовими елементами дипломатичної комунікації.

Таким чином, етикетні мовні формули використовуються для звертання до отримувача документа, вираження поваги та вдячності, вираження наміру або пропозиції, а також завершення документа з надією на подальшу співпрацю. Їхня мета полягає в тому, щоб створити формальне та ввічливе середовище спілкування, де дотримуються протокольні норми та стандарти.

Література:

1. Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 143 с.
2. Official Forms of Address: Diplomacy. URL: https://emilypost.com/advice/official-forms-of-address-diplomatic#google_vignette (Last accessed: 23.01.2024).
3. Shanthi Sreerat. 'How to Use Diplomatic Language in Your Next Business Meeting in English. URL: https://englishwithatwist.com/2016/11/24/meetings_diplomatic-language_part-1/ (Last accessed: 23.01.2024).

Галина Харкевич – канд. філол. наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки

Функціональні підстилі офіційно-ділового стилю

Офіційно-діловий стиль – функціональний різновид мови, який слугує для спілкування в державно-політичному, громадському й

економічному житті, законодавстві, у сфері управління адміністративно-господарською діяльністю. Належить до виразно-об'єктивних стилів, вирізняється найвищою мірою книжності [2]. Основне призначення – регулювати офіційні ділові відносини в зазначених вище сферах та обслуговувати громадські потреби людей у типових ситуаціях.

Офіційно-діловий стиль має такі функціональні підстили [1, с. 25-26]:

Законодавчий – використовується у законотворчій сфері, регламентує та обслуговує офіційно-ділові стосунки між приватними особами, між державою і приватними та службовими особами. Реалізується в конституції, законах, указах, статутах, постановах тощо.

Дипломатичний – застосовується у сфері міждержавних офіційно-ділових стосунків у галузі політики, економіки, культури. Регламентує офіційно-ділові стосунки міжнародних організацій, структур, окремих громадян. Реалізується в конвенціях (міжнародних угодах), комюніке (повідомленнях), нотах (зверненнях), протоколах, меморандумах, договорах, заявах, ультиматумах тощо.

Юридичний – використовується у юриспруденції, судочинстві, дізнанні, розслідуванні, арбітражі. Цей підстиль обслуговує й регламентує правові та конфліктні відносини:

- між державою і підприємствами та організаціями всіх форм власності;
- між підприємствами, організаціями, установами;
- між державою і приватними особами;
- між підприємствами, організаціями, установами всіх форм власності та приватними особами;
- між приватними особами.

Реалізується в актах, позовних заявах, протоколах, постановах, запитах, повідомленнях тощо.

Адміністративно-канцелярський – використовується у професійно-виробничій сфері, правових відносинах і діловодстві. Він обслуговує та регламентує:

- службові (офіційні) відносини між підприємствами одного й різного підпорядкування;
- службові відносини між структурними підрозділами одного підприємства;

- службові відносини між приватною особою та організацією, установою, закладом і навпаки;
- приватні (неофіційні) стосунки між окремими громадянами.

Реалізується в офіційній кореспонденції (листах), договорах, контрактах, заявах, автобіографіях, характеристиках, дорученнях, розписках.

Розглянемо детальніше характеристику таких документів, як патент, промислова реклама, інструкція.

Патент – юридичний документ, який засвідчує право його власника на використання того чи іншого винаходу. В патенті дається лише назва винаходу; його ж опис, характеристики додаються до патенту. Для патентних описів характерна об'єктивність, логічна послідовність, точність висловлювання. У них широко використовується термінологічна і виробнича лексика, буквені скорочення, умовні позначення технічного обладнання, технологічних процесів, марок виробів, апаратів, приладів, машин, а також одиниць вимірювання.

Промислова реклама – це тексти рекламних проспектів, рекламних листків чи брошур з описом і зображенням виробу, зазначенням місця й умов його покупки, рекламних каталогів для промислового обладнання тощо. Основне завдання реклами, зокрема й промислової, – привернути увагу споживача, викликати зацікавлення до рекламного виробу, навести аргументи на його користь, спонукати споживача до рішення купити виріб, який рекламують. У промисловій рекламі поєднується чітке викладення технічного змісту (опис конструкції машини чи технологічного процесу) з власне рекламним викладенням, яке визначається комерційним призначенням рекламних видань. Тому в мовному оформленні має місце, з одного боку, насиченість термінами, вживання слів у їх конкретних предметних значеннях, неособистий характер висловлювань, точна логічність, послідовність висловлювання, завершеність, відсутність модально-оціночних слів, широке використання ілюстративних і графічних засобів, чіткий абзацний поділ. З другого боку, доступність, простота висловлювання, використання порівнянь, ударного закінчення, яскраве, художньо-графічне оформлення, короткий рекламний заголовок.

Оформлення побутової реклами важко вкладається в будь-які стандарти. Для реалізації привабливості в ній можливі всі лінгвістичні і рекламні засоби, зокрема використання можливостей усно-розмовної мови і всього мовного потенціалу.

Технічна інструкція у широкому розумінні є одним з актів органів державного управління. У цьому випадку вона містить нормативи загального порядку, способи і методи здійснення заходів у межах різних відомств.

Інструкції – це опис правил користування різними приладами, продуктами тощо. Лексичний склад інструкції залежить від сфери застосування і відповідно адресата, для якого пропонується продукція. У звичайній інструкції використовується загальноживана лексика, а в технічній – спеціальна і термінологічна. Типове синтаксичне оформлення запозичене від офіційно-ділової функціональної системи. Особливо слід відзначити частоту використання атрибутивних та інфінітивних зворотів з модальним відтінком.

Для зазначених мовленнєвих жанрів характерна ускладненість синтаксичної структури, а саме: використання простих поширених речень, речень з розгалуженою системою підрядних речень, прислівникових, атрибутивних та інфінітивних зворотів, однорідних членів. Слід звернути увагу на тип підрядних речень у складнопідрядних реченнях і складних комплексах [1, с. 291]. У них високий процент атрибутивних підрядних, а також умовних конструкцій (наприклад, у текстах кодексів, статутів та інструкцій). Одночасно спостерігається низький відсоток причинних речень, оскільки ділові документи позбавлені пояснюючих моментів, вони констатують, стверджують потрібні положення.

Серед усних типів тексту офіційно-ділового стилю особливе місце займають *судово-ділові жанри*. Їх функція – з'ясувати, довести, переконати. Саме це і визначає внутрішню структуру вказаних жанрів та основні якості мовленнєвого оформлення: переконливість, точність, ясність, логічність, емоційність, збереження правил судового етикету, збереження норм літературної мови.

Література:

1. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : підручник. Вінниця : Нова книга, 2008. 512 с.

2. Петровська Н. М., Жулінська М. О. Особливості перекладу текстів різних стилів : посібник. Луцьк, 2008. 150 с.

3. Рак Н. В., Харкевич Г. І. Переклад та редагування текстів різних стилів : навч. посіб. Луцьк, 2010. 273 с.

Анастасія Шведка – бакалавр
факультету міжнародних відносин
Волинського національного університету
імені Лесі Українки
Науковий керівник – **Оксана Черняк**,
канд. філол. наук, доцент кафедри
іноземних мов ВНУ імені Лесі Українки

Вплив подій в країні на вибір слова року 2023

Актуальність дослідження зумовлена тим, що вибір слова року є віддзеркаленням подій, які відбулися в країні за останні 12 місяців, це відображення важливих викликів року. Мета – порівняти вибір слова року в Україні, Польщі та США, дослідити вплив подій в країні на найбільш вживане слово протягом року.

Вибір слова року – це важлива традиція, яка може відобразити всі події, що сталися протягом року в країні. Слово року віддзеркалює та підкреслює вагомість змін, що відбулися за останні 12 місяців. Це слово, що відображає спільний досвід та об'єднує громадян у мовному просторі, а також відображує політичні події, технологічні прориви, скандали чи культурні тенденції які набули популярності [3]. Щороку світові словники визначають найпопулярніше слово. Воно пов'язане з трендами та хвилюваннями суспільства. Раніше слова року стосувались пандемії, війни та кризи у світі. Цього року вплив мають тренди у медіа та штучний інтелект.

Найбільше на вибір слова року впливає політика. Кризи, війни, нові реформи чи закони найчастіше хвилюють суспільство. Минулого року в Польщі, згідно з голосуванням інтернет користувачів словом року стало “*wybory*” (вибори) [5]. В жовтні 2023 року в Польщі відбувалися парламентські вибори, які на думку експертів та поляків вирішували шлях, яким країна буде рухатись далі [1]. Також вибори посприяли вживанню нового терміну “*urbanizacja*” (орбанізація), що пов'язано з правлячою партією у Польщі “Право і Справедливість”,